

настъпва и абсолютно безвремие. Живият човек може да има за смъртта само отрицателни определения. Но от това, че за нещо сме в състояние да си представим единствено какво то **не е**, същото нещо не става за нас познато и по-познаваемо, не става по-малко обезпокоително. За смъртта се знае само, че тя не е живот. И да допуска човек или дори да вярва, че тя е нещо по-добро от живота, докато се опитва да я проумее оттук, откъм живота, тя е само мълчание и неизвестност.

Страхът от смъртта е една от темите – знаци за лириката на Яворов. В стихотворението „Смъртта“ този страх съпътства лирическият аз от най-ранна възраст. За него смъртта е ужасен призрак, но само докато не прозре, че тя и единствено тя дава смисъл и посока на живота на човека. След прозрението тя става „светлина“ и „поглед, чиято дълбина... сияе отразена над нази в небосвода“. Хайдегеровски казано, героят на това стихотворение осъзнава себе си като битие-към-смъртта. Преодолял страха или въпреки страха, той поглежда смъртта в лицето³, за да я срещне такава, каквата е – „сврѣхсмисъл вековечна“. И тогава, за разлика от всички други, които напразно се опитват да „бягат“ **пред** смъртта, мъчейки се да забравят, че не могат да избягат, той върви **след** нея. При това не върви, а „крета“, разбрал, че няма, наистина няма за къде и за какво да бърза.

След като поглежда смъртта в лицето, лирическият аз става по-свободен – вече не е преследван от ужасен призрак, а самият той следва – доброволно следва съдбата си. Освободен и смирен – такъв негов образ е запечатан в края на стихотворението.

Краткото отклонение към тази Яворова творба не е случайно. То не отдалечава, а приближава към основния замисъл на статията – да се погледне към Вапцаровото стихотворение „Дохождат дни“ през Яворовото „Дохожда час“, защото препратката към „Смъртта“ хвърля допълнителна светлина върху смислови елементи от „Дохожда час“. Сбитият прочит на „Смъртта“, изложен по-горе, завърши с наблюдение върху успокояването и смиряването на лирическият аз в края на творбата. Внушението за постигнатото от него състояние е именно такова, макар определението „смирен“ да го няма в текста. В „Дохожда час“ това определение присъства, но за да бъде опровергано. Тук героят, наречен в първата строфа „смирен човек“, е застанал **пред** „зинал гроб“. Пред него е смъртта, но той, за разлика от лирическият аз в другото стихотворение, не вижда лице, а само страховит тъмен изкоп.

Лице не вижда, но чува глас – „съдейски глас“. Още една знаменателна разлика спрямо „Смъртта“, където тя – смъртта, е „велико мълчание“. В същото време двете стихотворения са единоклюсни и единословни, когато говорят за анонимността на страха от или **пред** смъртта – в „Смъртта“ този